

SİGORTA TAZMİNATLARINA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARDA ZORUNLU ARABULUCULUK GETİRİLMESİ HUKUKA AYKIRI OLUR

5684 Sayılı Sigortacılık Kanunu Madde 30/13:

“Komisyona gidilebilmesi için, sigortacılık yapan kuruluşla uyuşmazlığa düşen kişinin, uyuşmazlığa konu teşkil eden olay ile ilgili olarak sigortacılık yapan kuruluşa gerekli başvuruları yapmış ve talebinin kısmen ya da tamamen olumsuz sonuçlandığını belgelemiş olması gerekir. Sigortacılık yapan kuruluşun, başvuru tarihinden itibaren onbeş iş günü içinde yazılı olarak cevap vermemesi de Komisyona başvuru için yeterlidir.”

2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu Madde 97:

“Zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuruluşuna yazılı başvuruda bulunması gerekir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabın talebi karşılamadığına ilişkin uyuşmazlık olması halinde, zarar gören dava açabilir veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tahkime başvurabilir.”

YARGITAY 4 HUKUK DAİRESİ :

“2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu’nun 97. Maddesi ile davaya ve Tahkime gitmeden önce sigortacıya başvuru zorunluluğu ve 15 günlük zorunlu bekleme/anlaşma süresi verilmiş olması, tek başına zaten bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi niteliğindedir. 97. madde varken zorunlu arabuluculuğa gidilmesi aranmaz. ”

Yargıtay'ın bu konudaki kararları çok isabetlidir. Gerçekten de sigortadan yararlananların 97. madde uyarınca önce sigortacıya başvuru ve sonrasında 15 gün bekleme zorunluluğu, alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemlerinden olan MÜZAKERE yönteminin yasal zorunlu hale getirilmesi biçimidir. Bu süre içinde sigortacıya, sigortalı veya zarar görenle müzakere etme ve zararı dava yoluna gitmeden ve yargılama masrafı yapılmadan ödeme ve tasfiye etme imkanı tanınmış durumdadır. **Yani sigorta tazminatları bakımından zarar görenlerin önünde zaten yasal zorunlu bir alternatif uyuşmazlık başvuru yöntemi bulunmaktadır.**

Şimdi gelinen noktada, sigortalıların yargıya veya Sigorta Tahkim'e gitmesinin önünde yasayla zorunlu bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi olan MÜZAKERE yöntemi halen mevcut iken, bir de üzerine ayrıca zorunlu ARABULUCULUK getirelim diye çaba gösterenler olduğu görülmektedir.

Tazminat alacaklısının önüne, alacağını almasını veya yargıya/tahkime gitmesini zorlaştırmak için, bir değil birden fazla alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemi çıkarılması, yalnızca hukukun temel ilkelerine aykırı değildir. Aynı zamanda zaten zarar mağduru olup güç durumda olan tazminat alacaklısını, zararının daha azına razı olmasına neden olacak hukuk dışı pazarlık yöntemlerine mahkum etmek demektir.

Sigorta Tahkim Komisyonu, sigortadan faydalananlar bakımından adli yargıya alternatif bir uyuşmazlık çözüm yöntemidir. KTK 97. maddesi ile getirilen başvuru dava şartı, bu alternatif çözüm yönteminin önüne sigorta sektörünün isteği üzerine, bir ikinci aşamanın zorunlu olarak getirilmesi durumudur. Yani sigortadan faydalananların önünde adli yargıya veya Sigorta Tahkime gitmeden önce aşmaları gereken bir alternatif uyuşmazlık yöntemi olarak 97. madde çıkarılmıştır.

Şimdi aynı uyuşmazlığın ve tazminat hakkının önüne, bir üçüncü alternatif uyuşmazlık yönteminin, yani zorunlu arabuluculuk yönteminin getirilmek istenmesi, hukukun temel ilkelerine aykırı olarak uyuşmazlığın çözümüne ve bir hakkın (Anayasal temel haklardan mülkiyet hakkı) elde edilmesine, zarar gören aleyhine aşırı ve ölçüsüz müdahale niteliğindedir. Böyle bir düzenlemeyi çıkarmak, daha başından anayasal bir temel hakkı göz göre göre çiğnemek olur ki, hukuka uymak durumunda olan hiçbir sağlıklı yönetici ve kurum buna geçit vermemelidir.

Son olarak sigorta sektörünün en büyük sorunu, istedikleri bazı yasal düzenlemelerin çıkarılmasına neden olmaları, ancak bu yapılmasına neden oldukları yasal düzenlemelerin hukuka aykırı unsurlar içermesi nedeniyle Anayasal yargıdan sürekli iptal olarak dönmesidir. Yine ikincil mevzuat olarak çıkarılan yönetmelik düzenlemeleri de aynı şekilde çoğunlukla Danıştay'dan iptal kararı olarak dönmektedir. Bütün bu iptaller de, sigorta sektörünün tazminat hesaplama yöntemlerinde uygulama sorunlarına yol açmakta, yargı kurumları da bu uyuşmazlıklarda yıllarca farklı ve birbirine çelişkili kararlar vermekte, yargısal içtihatlar bir türlü oturmadığı için de davalar uzamakta ve olan yine hakkını yıllarca alamayan vatandaşlar olmaktadır.

Diğer yandan, sigorta uyuşmazlıklarına zorunlu arabuluculuk gelmesini talep edenlerin ileri sürdükleri, uyuşmazlıkların daha az masrafla çözüleceği iddiası da tümüyle gerçek dışı olup, düşünülen bu yol hem hak sahibinin gerçek zararı yerine zorda kalıp çok daha azına razı olmasına, hem de ilave masraflar ödemesine neden olacaktır. Anlaşmanın gerçekleşmediği durumlarda ise kamu maliyesine ciddi anlamda ilave yük geleceği açıktır.

Bütün bu nedenlerle, sigorta uyuşmazlıklarına zorunlu arabuluculuk getirmek, Anayasa Mahkemesi tarafından iptale mahkum yeni bir düzenleme yapmak olacağından ve bunun zararını, hem mağdur vatandaşlar, hem de yine sektör çekeceğinden, böyle bir düzenlemenin düşünülmesi dahi hukuk sorunu niteliğindedir.

SİGORTA HAKEMLERİ DERNEĞİ

EK : YARGITAY KARARLARI

•
"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İdil Asliye Hukuk Mahkemesi (Ticaret Mahkemesi Sıfatıyla)

Davacı ... vekili Avukat ... tarafından, davalı ...Ş. aleyhine 28.01.2019 tarihinde verilen dilekçe ile araç değer kaybı tazminatı istenmesi üzerine mahkemece yapılan yargılama sonucunda; davanın usulden reddine dair verilen 19/12/2019 tarihli kararın davacı tarafı başvurusu üzerine yapılan istinaf incelemesinde; istinaf başvurusunun esastan reddine dair verilen 24/09/2020 tarihli kararın Yargıtayca incelenmesi davacı tarafından süresi içinde istenilmekle temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra tetkik hâkimi tarafından hazırlanan rapor ile dosya içerisindeki kağıtlar incelenerek gereği görüldü:

K A R A R

Davacı vekili; davalı ... şirketine sigortalı aracın 02/02/2017 tarihlerinde saat 16:40 ve saat 17:30 da olmak üzere iki kez müvekkiline ait ... plaka sayılı araca çarparak maddi hasarlı trafik kazası meydana gelmesine sebebiyet verdiğini, kaza neticesinde müvekkiline ait araçta ... plakalı araçta 10.000,00 TL değer kaybı oluştuğunu, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, müvekkiline ait araçta meydana gelen değer kaybının karşılığı olarak HMK'nın 107. maddesi kapsamında 10.000,00 TL'nin davalıdan alınmasına hükmedilmesini, adli yardım talebinin kabulüne, yargılama gideri ve vekalet ücretinin karşı tarafa yükletilmesine karar verilmesini dava ve talep etmiştir.

Davalı vekili davanın reddine karar verilmesini savunmuştur.

İdil Asliye Hukuk Mahkemesi iddia, savunma ve delillere göre; başvurunun usulden reddine karar vermiş, hüküm, davacı vekili tarafından süresi içerisinde istinaf edilmiştir.

Diyarbakır Bölge Adliye Mahkemesi 3.Hukuk Dairesince, davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş, Bölge Adliye Mahkemesi kararı davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, trafik kazası sonucu araç değer kaybından kaynaklanan maddi tazminat istemine ilişkindir.

Kaza tarihinde ve poliçenin düzenleme tarihinde yürürlükte bulunan 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 'Doğrudan Doğruya Talep ve Dava Hakkı' başlıklı 97. maddesinde (Değişik: 14/4/

2016-6704/5 md.) "Zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuruluşuna

yazılı başvuruda bulunması gerekir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabın talebi karşılamadığına ilişkin uyuşmazlık olması halinde, zarar gören dava açabilir veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tahkime başvurabilir." düzenlemesi yer almaktadır.

6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin birinci fıkrasında; "İlgili kanunlarda arabulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edilmiş ise arabuluculuk sürecine ilişkin aşağıdaki hükümler uygulanır." hükmü yer almaktadır. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Kanununun 18/A maddesinin 18. Fıkrasında ise, özel kanunlarda tahkim veya başka bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna başvurma zorunluluğunun olduğu veya tahkim sözleşmesinin bulunduğu hâllerde, dava şartı olarak arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmayacağı düzenlemesi yer almaktadır. Kanunun bu özel düzenlemesi karşısında dava şartı olarak zorunlu arabuluculuğa ilişkin hükümler uygulanma yeri bulamaz.

Somut olayda davacı vekilinin 16/05/2018 tarihli dilekçesi ile davalı ... şirketine araç değer kaybına ilişkin tazminat talebi için başvuruda bulunduğu ancak davalının ödeme talebine cevap vermediği anlaşılmaktadır. Özel kanunlarda tahkim veya başka bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna başvuru bulunduğu hallerde dava şartı olarak arabuluculuğa başvurulamayacağına düzenlemesine göre, davacı vekilinin özel dava şartı olarak düzenlenen Karayolları Trafik Kanunu'nun 97. maddesi kapsamında zorunlu başvuru şartını yerine getirdiği gözetilerek işin esasına girilerek karar verilmesi gerekirken davanın usulden red kararı verilmesi doğru olmamış, hükmün bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, peşin alınan harcın istek

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Burdur 3. Asliye Hukuk Mahkemesi

Taraflar arasındaki İlk Derece Mahkemesinde görülen trafik kazası sonucunda oluşan araç hasarı nedeniyle maddi tazminat davasında verilen davanın reddine ilişkin hüküm hakkında Bölge Adliye Mahkemesi tarafından yapılan istinaf incelenmesi sonucunda; davacı vekilinin istinaf talebinin esastan reddine dair verilen kararın, süresi içinde davacı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine; temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten sonra, dosya içerisindeki bütün kağıtlar okunup gereği düşünüldü:

K A R A R

Davacı vekili; 23/07/2020 tarihinde, davalı ...Ş. tarafından sigortalanan aracın, müvekkiline ait araca çarpması ile meydana gelen kaza neticesinde müvekkilinin aracında maddi hasar meydana geldiğini belirterek 250,00 TL araç hasarı, 250,00 TL değer kaybı ve 500,00 TL mahrumiyet bedeli tazminatının 04/08/2020 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiştir.

Davalı vekili, cevap dilekçesi sunmamıştır.

İlk Derece Mahkemesince, iddia, savunma ve delillere göre zorunlu arbuluculuk şartı gerçekleştirilmeden açılan davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddine karar verilmiş; hüküm, davacı vekili tarafından istinaf edilmiştir.

Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dalresince, davacı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiş; Bölge Adliye Mahkemesi kararı, davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Dava, trafik kazası sonucu araç hasarından kaynaklanan maddi tazminat istemine ilişkindir.

Kaza tarihinde ve poliçenin düzenleme tarihinde yürürlükte bulunan 2918 Sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 'Doğrudan Doğruya Talep ve Dava Hakkı' başlıklı 97. maddesinde (Değişik:14/04/2016-6704/5 md.) "Zarar görenin, zorunlu mali sorumluluk sigortasında öngörülen sınırlar içinde dava yoluna gitmeden önce ilgili sigorta kuruluşuna yazılı başvuruda bulunması gerekir. Sigorta kuruluşunun başvuru tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde başvuruyu yazılı olarak cevaplamaması veya verilen cevabın talebi karşılamadığına ilişkin uyumsuzluk olması halinde, zarar gören dava açabilir veya 5684 sayılı Kanun çerçevesinde tahkime başvurabilir." düzenlemesi yer almaktadır.

6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Kanununun 18/A maddesinin birinci fıkrasında; "İlgili kanunlarda arbulucuya başvurulmuş olması dava şartı olarak kabul edilmiş ise arbuluculuk sürecine ilişkin aşağıdaki hükümler uygulanır." hükmü yer almaktadır. Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Kanununun 18/A maddesinin 18. fıkrasında ise özel kanunlarda tahkim veya başka bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna başvurma zorunluluğunun olduğu veya tahkim sözleşmesinin bulunduğu hâllerde, dava şartı olarak arbuluculuğa ilişkin hükümler uygulanmayacağı düzenlemesi yer almaktadır. Kanunun bu özel düzenlemesi karşısında dava şartı olarak zorunlu arbuluculuğa ilişkin hükümler uygulanma yeri bulamaz.

Somut olayda, davacı vekilinin 04/08/2020 tarihli dilekçesi ile davalı ... şirketine araç hasarı ve değer kaybına ilişkin tazminat talebi için başvuruda bulunduğu, ancak davalının ödeme talebine cevap vermediği anlaşılmaktadır. Özel kanunlarda tahkim veya başka bir alternatif uyuşmazlık çözüm yoluna başvuru bulunduğu hallerde dava şartı olarak arbuluculuğa başvurulamayacağına düzenlemesine göre davacı vekilinin özel dava şartı olarak düzenlenen Karayolları Trafik Kanunu'nun 97. maddesi kapsamında zorunlu başvuru şartını yerine getirdiği gözetilerek işin esasına girilerek karar verilmesi gerekirken davanın usulden reddine karar verilmesi doğru olmamış, hükmün bozulmasına karar vermek gerekmiştir.

SONUÇ: Yukarıda açıklanan nedenlerle davacı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile Bölge Adliye Mahkemesi kararının BOZULMASINA, HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca dava dosyasının İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesi'ne gönderilmesine, peşin alınan harcın istek halinde temyiz eden davacıya geri verilmesine 20/01/2022 gününde oybirliğiyle karar verildi.